B: Berlin, Lat. quart. 687, ff. 39rb-41vb, i-v, saec. IX
(alike to Ms *Ba*: Bamberg Msc. Phil. 1)
P: Paris 7730 ff. 24ra-26vb, i-v, saec. IX/X
(*P* shares many misreadings of *Ba.c.*)
K (k9): København Thott 166 fol. ff. 102r-110r, i-v, saec. X/XI
M: München clm 22292 ff. 15r-16v (i) + 31r-32r (iii-v), saec. XII
F: Firenze San Marco 166 ff. 22r-24r (imperf.), i only, saec. XIIex

INCIPIT EXCERPTVM DE DIALECTICA ALBINI AD KAROLVM REGEM DIRECTA /

`.I. DE TOPICIS (*i.m.*)´
DE TOPICIS / (Alcuinus, cap. XV)

[123A] Topicorum, id[1] est localium, argumentatio triplex est, / quia[2] sunt / [3]argumen/ta quae aut / in ipso negotio de quo / agitur, aut // ex rebus aliis / tracta nascuntur[4], aut cer/te / extrinsecus / adsummuntur[5]. /

[124A] ¶ Tribus modis ab ipso negotio / secundum / diale/cticos / sumuntur / argumenta : a[6] toto, `a[7]´ partibus, / a fine. **|*K*102v|**

[125A] ¶ [8]Totum[9] duobus modis // dici[10] solet. [11]Aut `a´ ge/nere[12], [[`ut[13][14] si quae/ratur´]] an iustitia uti/lis sit, fiat[15] **|*F*22v|** huiusmodi sylogismus[16]: // omnis uirtus utilis est, / iustitia / autem iustus est, ergo / iustitia / utilis / est. Hic [autem[17]] a toto, / id est a genere,

---

1 id est localium *BPKM*, locor(um) *F*
2 quia sunt *BKMF*, quas *P*
3 ¶ Arg(umenta) ab ipso negot(io) *i.m. F*
4 nascuntur *BPM*, noscuntur *KF*
5 adsumuntur *P*, a(liqui)d summuntur *B*, assumuntur *KMF*
6 a] ad *a.c. B*
7 `a´ *BKM*, am *P*
8 ¶ A toto *i.m. F*
9 Totum + a *KMF*
10 dici *MK*, di[s]ci *B*, disci *P*, duci *M*
11 ¶ A g(e)n(er)e *i.m. F*
12 genere + aut a partibus; / ¶ A genere *KMF*
13 ut *K*, [a]ut *a.c. B*, aut *P*
14 `ut si quaeratur´, *om. MF*
15 fiat] fiad *P*
16 syllogismus *P*, sylogismus *B*, sillogiˢm(us) *M*, sillogiˢm() *F*
17 autem *BKPM*, *om. F*

uirtute scilicet quae [ius/titiae[18]] / genus est[19], / con/probatur [iustitiam[20]] utilem / esse. ¶ [21]Item totum / est quod / ex / multis partibus integrum / constet[22], ut mundi in`te´gri/tas / ex / multis confici/tur partibus cuius quaedam pars // homines sunt. / At[23] si / quaeratur si humanae res diuina pro/uidentia regan/tur[24], / fiat // huiusmodi syllogismus[25]: si / mundus Dei prouiden/tia regitur, homi/nes autem / pars mundi sunt, / humanae / igitur / res diuina [[prouidentia]][26] reguntur. / Hic[27] / necesse / est / intellegi id parti congruere quod toto euenit. //|***M*15v**|

¶ [28]Item / [a[29]] / partibus arugmenta ducuntur[30], ut si quaestio sit an / sit utilis // medicina, /[31] dicatur: si de/pelli morbos salutemque[32] / ser/uari, mederique / uulne/ribus utile est; quae sunt partes me/dici/nae; / utilis est[33] [igitur] / medicina[34].

¶ [35]Item / a fine, quem / quidam[36] notam / uocant[37], fit ar/gumentum, ut si quaeratur[38] / an iustitia /// bona sit, fiat syllogismus[39] / talis: si beatum esse / bonum est, / et iustitia bona est. / Hic [est[40]] enim[41] / iustitiae finis, // ut qui[42] / secundum iustitiam uiuat, ad beatitudinem //

---

18 iustitiae *BKF*, iustitia *P*, *om. M*, est iustitiae genus *F*
19 est *ante* iustitiae *supra F*
20 iustitiam utilem *BP*, iustitia utilis *KF*, utilis *M*
21 ¶ A toto (ve)l integro *i.m. F*
22 constet *B*, constat *PKMF* *B*
23 At *MF*, ad *i.t. et* ut *s.l. B*, aut *P*, ut *a.c. K*
24 regantur *BKM*, regatur *P* *F*
25 syllogismus *P*, sylogismus *B*, silogismus, sillogismus *KF*, sillogi^s^m(us) *M*
26 prouidentia *KMF*, *om.* *BP*
27 Hic *BP*, Hi[n]c *K*, Hinc *MF*
28 ¶ A partib(us) *i.m. F*
29 a *BKMF*, *om. P*
30 ducuntur *p.c.BFp.c.K*, dicuntur *a.c.BPa.c.K*, dinr *et supra* -i- *addid.* u *M*
31 medicina / + t(un)c *F*
32 salutemque *KMF*, salute(m) quae *P* *B???*
33 est igitur *BKP*, est *M*, igitur est *F*
34 medicina *BKM*, medicini *P* *F???*
35 ¶ A fine hoc est a nota *i.m. F*
36 quidam *BPKF*, q(uan)da(m) *M*
37 uocant + [Priora(?)] *K*
38 quaeratur *BKMF*, queratus *P*
39 sylogismus *B*, syllogissimus *P*, sillogismus *K*, sillogi^s^m(us) *M* *F*
40 est *BPKF*, *om. M*
41 enim *i.t. et s.l.* (ve)l etia(m) *K*
42 qui *BPF*, `q(uo)d´ *K*, q(uod) *M*

perueniat. Et / neces/se est[43] eam rem bonam esse, cuius finis / bonus est. //

[126] ¶ [44]Illa ar/gu/menta, quae aliunde adtrahuntur[45], species habent // tredecim[46]. / Alia [a[47]] con/iugatis fiunt, alia a genere, / alia // [*a[48] specie, alia / a*] similitudine, alia a[49] differentia, / alia /|**K103r**| `a´ contrariis, alia / a consequente, alia ab anteceden/tibus, / alia ab ad/iunctis, / |**B39va**| alia a[50] repugnantibus, alia / a causis, alia / ab[51] effectis[52], alia / a comparatione. /

<A coniugatis>

[127A] ¶ [53]Primum / a coniuga/tis / ducitur[54][55] argumen/tum[56] hoc modo: Cum ex |**P24rb**| coniugati/one, id est deriuatione[57] // nominis uel uerbi, fiet[58] / coniectura, / ut si scripsit, / scriptor est. / Si conpascuus / ager[59] / est, ius est / conpascere; conpascuus[60] / enim et conpascere inter / se iunc/ta / sunt. Et Terentius: / homo / sum, humani[61] a me nihil // alienum aestimo[62]. Et / Cicero: Verrem dixit / euerrisse[63] prouinci/am. /

<A genere>

---

43 est + eni(m) *F*
44 ¶ ???????? *i.m. F*
45 adstrahuntur *PK*, ad()traunt(ur) *B*, adstrauntur, adt(ra)hu(n)t(ur) *M*, attrabunt(ur) *F P???*
46 tredecim *K*, xiii *BP*, .xiii.ci(m) *MF*
47 a *BPKF*, *om. M*
48 *a specie alia a* *om. M*
49 a differentia *BKMF*, ad differentia(m) *P*
50 a] ad *a.c. B*
51 ab] ad *a.c. B*
52 effectis *PF*, effectis *p.c. et* affectis *a.c. B*, affectis *KM*
53 ¶ A coniungatis *i.m. F*
54 dvcitur] dicitur *a.c. K*
55 ducitur argumentum *BPM*, arg() ducit(ur) *F*
56 argumentum + [**] *B*
57 d(e)riuatio(n)e *M*, dirivatione *BPKF*
58 fiet *BP*, fit *KMF*
59 ager] agger *a.c. B*
60 conpascuus *BPF*, conpascuis *P*, 9pasci(us) *M*
61 humani *BKMF*, humana *P*
62 aestimo *BPKM*, existimo *F*
63 euerrisse] euersisse *BP*, euertisse *KFM*

¶ [64]A genere / argumentum est, quando a ge/nere[65] / ad / speciem / aliquam descenditur[66], ut mulierum / genus aua/rum est, / nam / Eu/ripila[67] auro uitam uiri uendidit[68]. / Et item / si li/bidinosus, et adulter; / si auarus[69], et fur.

[A specie]

¶ [70]A[71] specie, / ut / cum[72] / probare crudelem uolumus[73], quaedam / ab eo crudeliter / fac/ta / doceamus. Item[74] [illud[75]] Virgilii[76] (*Aen.* VII 365): / An[77] non sic Phry/gius[78] / [`*pene/trat[79] / Lacedaemona pastor [#Laedeamque[80] Helenam[81] Troia/nas[82] uexit ad / urbes? Nam Phrygius[83]*´] pastor#] species est; / et si istud ille unus // fecit[84], et illi[85] / [hoc[86]] Toiani[87] generaliter[88] / facere pos/sunt. Species enim // semper / subest generi[89], ut homo / subest animali. Ac ideo / genus / totum dicitur, species / `pars´, ut cu/pi/ditas genus / est omnium libidinum. / Pars etiam `quaedam´ / cu/piditatis[90], id est / species[91], auaritia.

---

64 ¶ A g'e)n(er)e *i.m. F*

65 genere *Bp.c.*, ge/neralis *Ba.c.*, `re´ generali[s] *P*, `re´ generali *KF*, g(e)n(e)rali re *M*

66 descenditur *KMF*, descenditur *Ba.c.*, discenditur *Bp.c.P*

67 Euripila] eryphila *Bp.c.*, erypyla *Ba.c.*, errypil[l]a *P*, eriphila *K*, e/ripila *M*, eriphile *F*

68 uendidit *BKMF*, uindidit *P*

69 auarus *PKMF*, auar(um) *B*

70 ¶ A specie *i.m. F*

71 A specie *BPK*, ad / sp(eci)em *M* *F*

72 cum] con *i.t. et* -u- *s.l.B*

73 uolumus] uolu[i]mus *K*

74 Item *BPM*, vt est *KF*

75 illud *PKF*, aliud *B*, *om. M*

76 uirgilii *BPKF*, u(ir)gili(us) *M*

77 An *BPKM*, At *F*

78 frigius *BMF*, phrigius *PK*

79 *penetrat - Phrygius* *s.l. K*, *om. M*

80 #Laedeamque - pastor# *om. F*

81 helena(m) *BP*, helenen *K*

82 troianas *BK*, troia/nos *P*

83 phrygius *P*, frigius *BK*

84 fecit *BKPM*, fecerit *F*

85 illi] alii *BPKMF*

86 hoc *BPK*, *om. M*, h(aec) *F*

87 troiani *BPKF*, t(ra)ian(i) *M*

88 generaliter facere possunt *BPM*, facere possunt generaliter *KF*

89 generi *p.c.BKMF*, genere *a.c. B*, genere *P*

90 cupiditatis *KM*, cupiditas *BPF*

[A similitudine]

¶ [92]simili/tudine / argumentum / est, / quando / rebus aliquibus / similia proferuntur, ut ex eo / quod / certum circa rem similem / accide/rit[93], / id[94] quoque / quod dubium est / et in quaestionem[95] uenit conpro/betur[96]. |*K*103v| Inspicitur sae/pe similitudo in contrariis, ut si his / qui[97] / inpru/dentes[98] / laese/runt, ignosci conuenit, his[99] qui neces/sario pro/fuerunt, gratiam ha/bere / non / oportet. Hic con/traria[100] sunt, / prodesse et nocere. / Similitudo autem / ani/morum est, quod / neque ille[101] uoluit[102] / obesse neque / hic[103] prodes/se. /|*F*23r| Fit et[104] [per[105]] paria, cum non ex contrariis rebus, sed ex /// simi`l´/limis[106] per naturam probabile / colligimus argu/men/tum. Nam[107] / ut locus in mari sine portu nauibus intu//tus[108] / est, / sic animus, / qui sine fide est, amicis[109] non potest / esse / po`r´tuosus. Fit et `in´ / his rebus, / quae[110] sub eandem rati//onem / `cadunt´, dum ex unius[111] rei / ratione alterius quo/que ratio / conprobatur, / ut puta qui / filium uendidit[112], // iniquam[113] rem fecerit[114], et qui / emit, inique / fecerit[115]. /

---

91 species auaritia *BPKM*, specie auaritiae *F*

92 ¶ A simil(itudine) *i.m. F*

93 acciderit *KMF*, accederit *BP*

94 id *BPKF*, id(em) *M*

95 quaestionem *PKF*, `in´quisitionem *BM*

96 comprobetur *K*, conprobatur *BPMF*

97 qui *BPKF*, q(uod) *M*

98 inprudentes *BMKF*, prudentes *P*

99 his qui *BPKF*, hisq(ue) *M*

100 contraria sunt *BKMF*, contrarias *P*

101 ille] illa *a.c. K*

102 uoluit *PKMF*, uouit *i.t. et s.l.* n- *B*

103 hic prodesse *BP*, uoluit prodesse *p.c. et* ille uoluit hic prodesse *a.c. K*, uoluit / obesse neque ille uoluit hic prodesse *M*, uoluit hic prodesse *F*

104 et + liut(!?) *M*

105 per *BPMF*, *om. P*

106 simi`l´limis *B*, similitudinis *P*, similibus *KMF*

107 Nam *BPKMF*, Num *Migne*

108 intutus *BKMF*, intuta *P*

109 amicis, *post* portuosus *infra F*

110 quae + [cadunt] *K*

111 unius *BKMF*, unus *P*

112 uendidit *BPKF*, uendid(er)it *M*

113 iniqua(m) *BKMF*, inqua(m) *P*

114 fecerit *BF*, feceret *P*, fecit *K*, fec(er)is *M*

[A differentia]

¶ [116]A diffe/rentia [fit[117]] argumentum, quando / per differentiam aliquae // res / separantur, / ut Virgilius (*Aen. X. 581)*: / non Diomedis equos, / non / currum cernis Achillis. Fit quoque / differentia[118], // cum in eodem // genere species ab alia [specie[119]] se/cer/nitur, ut Marcus / Tullius: Qualis[120] in / urbana prouincia / fuerit / Verres[121], talem / in / prouinciali[122] esse.

[A contrariis]

¶ [123]A contra/riis sumitur / ar/gumentum, quando **|*P*24va|** res sibimet dis/crepantes opponun/tur, [ut[124] Virgilius] (*Aen. IX. 94)*:

O ge//nitrix[125], // quo fata uocas, aut quid / petis istis?
Mortaline[126] **|*B*39vb|**/ manu factae[127] inmortale carinae //
Fas / habeant[128], certus/que incer/ta pericula[129] lustret
Aeneas?" /

Iouis[130] ad Be/recynthiam[131] / fertur dixisse[132]. Et si[133] desertor / ap/pellandus[134] est, / [qui[135]] / hostem[136] uitat ac fugit[137], is[138] certe[139]

---

115 fecerit] fecit *BPKMF*

116 ¶ A differentia *i.m. F*

117 fit argumentum] argumentum est *BPKF*, argumentum *M*

118 differentia *BPM*, differentia(m) *KF*

119 specie *BPKF*, *om. M*

120 Qualis] qualem *BPKMF*

121 uerres *KM*, uerses *BP*, n(on) res *F*

122 p(ro)uinciali *BK*, p(ro)uincialia *P*, p(ro)uincia *MF*

123 ¶ A c(on)trariis *i.m. F*

124 ut uirgilius *BPKF*, *om. M*

125 genitrex *KF*, genetrix *BPM*

126 mortaline *BPKM*, mortal() ut *F*

127 factae *KF*, facta *BPM*

128 habeant] hebeant *a.c. F*

129 pericula + incerta pericula *P*

130 iouis *BPKM*, Iuppit(er) *F*

131 Berecynthiam] berichintia(m) *p.c.B(?)*, beiduntia(m) *a.c.BP*, bericinthiam *K*, herecinthia(m) *M*, berecinthia(m) *F*

132 dixisse *BPKF*, di[s]si[s]se *M*

133 si] ci *a.c. P*

134 appellandus *BPKM*, uocand() *F*

135 qui *BKMF*, *om. P*

136 hostem uitat] uitat hostem *et transportanda indicavit M*

137 fugit *BK*, fugat *PMF*

138 is *KF*, [h]is *B*, his *PM*

[qui] |**K104r**|/ non[140] uitauit[141] neque[142] / fu/git, sed ultro appetit, / desertor nullo / modo dici / potest. // Et si honestum [est[143]] aliquid, turpe / [non[144]] est. Et si iure / [*factum[145] est aliquid, / non potest pro[146] / iniuria[147] / uindicari. /

[A consequente]

¶ [148]A con/sequente, quando positam[149] // rem*] aliquid ineuitabiliter / consequitur, |**M16r**|/ ut Virgilius (*Aen. I.531*): /

Non nos / aut[150] ferro[151] Libycos[152] / populare Penates
Venimus; / aut / raptas[153] / ad littora[154] / uertere praedas,
Non ea[155] / uis animis[156] / *et reliqua.* /

Et [ut[157]] // si mulier peperit, cum uiro concubu/it; peperit / igitur con/sequens[158] fit[159], necesse / est quia con/cu/buit[160] / cum uiro.

[Ab antecedentibus]

¶ [161]Ab anteceden/tibus[162] argumentum est, / quando / ex his quae[163] prius gesta sunt, / conse/quentia / approbantur, / ut / Marcus

---

139 certe qui *BP*, qui certe *K*, certe q(ue) *M*, certe *F* *F*
140 non uitauit *p.c. K*, nuntiauit *a.c. K*, nuntiau(it) *BPMF*
141 uitauit] nutiauit *i.t. et i.m.* uita- *B*, nuntiauit *P*
142 neque *BPKMF*, nec *Migne*
143 est *BPKF*, *om. M*
144 non *BPKF*, *om. M*
145 *factum - rem* *om. M*
146 pro *BPp.c.K*, per *a.c.KF*
147 iniuria *BP*, iniuria[m] *K*, i(n)iuria(m) *F*
148 ¶ A c(on)seq(ue)ntib(us) *i.m. F*
149 posita(m) *BKF*, posita *P*
150 aut ferro *PKM*, [ut] au[f]ferro *B* *F*
151 ferro *post* libicos *infra F*
152 Libycos] lybicos *BPKM*, libicos *F*
153 raptas] raptes *a.c. B*, rate^s *M*
154 littora *PMF*, litora *BK*
155 ea] ea[s] *B*
156 animis *BPKMF*, animo *Migne et Virgilius*
157 ut *BPKMF*, *om. Migne*
158 consequens *BKMF*, con/seques *P*
159 fit *M*, sit *BPKF*
160 concubuit cum uiro *BPKM*, cum uiro concubuit *F*
161 ¶ Ab an(te)ced(en)tib(us) *i.m. F*
162 antecedentib(us)] antecedenteb(us) *a.c. B*
163 quae *BPKM*, q(ui) *F*

Tullius pro Milone: “Cum[164] / an/te diem tertium // praedixerit Clodius, Milonem peri/turum; cum / ille non / dubitauerit aperire / quid / esset[165] / facturus, uos // potestis dubitare quid fecerit? Praeces/sit [[`enim[166]´]] praedicatio[167], /// et secutum[168] [est[169]] factum[170] *et reliqua*”. //

[Ab adiunctis]

¶ [171]Ab adiunctis argumenti[172] / fides / sumitur, / cum probabi/liter ostenditur quid sit ex / re quaque / uenturum[173], [[ut[174]]] Vir/gilius[i]:

...... Nos / si / pellant, nihil[175] ab/fore credunt[176] /
Quin[177] omnem / Hesperiam[178] [[[[[penitus[179]]]]]]
sua[180] sub iuga / mittant[181]”. /

Omnis enim / res ha/bet aliquid prae/cedens[182], / aliquid [simul[183], aliquid] subse//quens; et ideo ex his / omnibus / argumenta colligimus. / In ad/iunctis etiam, / ut Cicero uolu/it, maxime quaeri/tur / quid / ante / rem, quid[184] cum re, [quid[185]] post[186] rem **|*K*104v|** euenerit; qui lo/cus magis[187] a`d´ / coniecturam pertinet. / Ante / rem / apparatus[188], / colloquia; in /

---

164 cu(m) *BPKMF*, Cumque *Migne*
165 esset *BPKF*, e(ss)e *M*
166 enim, *s.l.K*, *om. MF* *BP*
167 p(rae)dicatio *BP*, p(rae)dictio *KMF*
168 secutu(m) *BP*, secutus *KMF*
169 est *BPKM*, *om. F*
170 factu(m) *BP*, effectus *KF*, effectu(m) *M*
171 ¶ Ab adiuncti[s] *i.m. F*
172 argum(en)ti *BKPM*, argum(en)ta *F*
173 uenturu(m) *BKM*, uentuturu(m) *P* *F*
174 ut *BPK*, *om. MF*
175 nihil abfore] obfore nil *B*, obfore ni`hi´l *PK*, abfore nil *MF*
176 cred(un)t *F*, credant *BPKM*
177 quin *BPKF*, q(uod) *M*
178 hesperia(m)] hesperie(m) *a.c. B*, esp(er)ia(m) *M*
179 penitus] *om. BPKMF*
180 sua *BPFK*, sua(m) *M*
181 mittant] mittam *a.c. B*
182 p(rae)cedens *BPK*, p(rae)/cens *M*, p(rae)sens *F*
183 simul aliquid *BPK*, *om. M*
184 quid *BKMF*, qui *P*
185 quid *BKMF*, *om. P*
186 post] po[te]st *B*
187 magis *BPKMF*, maxime *Migne*
188 apparatus *BPK*, appare(n)t *MF*

re[189] strepitus[190] pedum; post / rem pallor, / rubor, / et si[191] / qua[192] sunt similia. /

Locus ab antecedenti/bus[193] / et consequentibus / et repu/gnantibus / eo[194] differt / a[195] coniunctis siue[196] adiunc/tis[197] / quod[198] coniuncta[199] / non `sem´per / eueni/unt, con/sequentia / [uero[200]] / semper. / Ea[201] igitur [[`sunt[202]´]] / consequentia / quae rem necessario[203] / con/sequuntur[204], / ut si dies est, / lucet. / Item anteceden//tia[205] et / repug/nantia. / Quicquid `enim´ [*consequitur[206][207] quamque rem, / id co/haeret[208] / cum re necessario et quicquid*] [*antece/dit[209][210], id / trahit / consequentem[211] / necessario; / et quic//quid*] repugnat, eius/modi / est ut[212] cohaere/re[213] nunquam pos//sit.

[A repugnantibus]

¶ [214]A re/pugnan/tibus ar/gumentum / est, / quando illud // quod obicitur reo, / aliqua[215] **|*K*105r|** contrarietate / des**|*P*24vb|**tru/itur[216], ut

---

189 re *BKMF*, rem *P*
190 strepitus *BPK*, strepitu *M*, strepidus *F*
191 si *BKMF*, sic *P*
192 qua *BKMF*, que *P*
193 antecedentibus *BKMF*, antecedentis *P*
194 eo *BKMF*, & *P*, in eo *Migne*
195 a] a[m] *B*
196 siue] si[i]ue *B*
197 abiunc/tis] abniunc/tis *a.c. P*
198 quod *BPMF*, quia *K*
199 coniuncta *BP*, coiuncta *K*, 9iuncta(m) *M*, cuncta *F*
200 uero *BPK*, uelut *M*, *om. F*
201 Ea *K*, & *i.t. et s.l.* haec *B*, & *P*, E(st) *MF*
202 sunt *BP*,*s.l. K*, *om. MF*
203 necessario *PKMF*, necessaria *i.t. et s.l.* -o *B*
204 consequuntur *p.c.BP*, consequitur *a.c.BK*, 9seq(ui)t(ur) *MF*
205 antecedentia *BKMF*, antesedentia *P*
206 consequitur *PMF*, consequetur *B*
207 *consequitur - quicquid* *om. K*
208 coer&] quoer& *B*
209 antecedit *KMF*, anteced& *B*
210 *antecedit - quicquid* *om. P*
211 consequentem *BF*, consequens *K*, 9seq(ue)nte *M*
212 ut *BPKF*, uti *M*
213 coherere *p.c.BPF*, quoherere *a.c. B*, coher& *KM*
214 ¶ A repug(na)ntib(us) *i.m. F*

Cicero dicit[ii]: “Is[217] igitur non modo a[218] te / peri/culo / liberatus[219], // sed etiam amplissimo honore |**B40ra**| ditatus[220] arguitur, domi[221] suae / [te[222]] in/terficere |**F23v**| uoluisse”. / Item: si qua / die caedes[223] ista Romae facta est, [[[`ego[224]´]]] / Athenis // fui[225], in caede inter`es´se / non potui[226].

[A causis]

¶ [227]A causis argumentum / du/citur[228], / quando ex con/suetudine[229] communi res quae[230] tracta/tur // fieri potuis`se´ conuincitur, ut Te/rentius[231] (*And.* III 4.3): “Ego non [[[[[nihil[232]]]]]] / ueritus // sum, dudum[233] `abs[234] te cauere´, / ne faceres[235], Quod uul/gus seruorum // sollicitat[236] dolis ut me deluderes”. Fit[237] / quoque[238] / hoc / modo a cau/sa argumentum, dum / causam ad/ulterii[239] libidinem esse dicimus, siue / parri/cidii[240] auari/tiam. / Sed / et tum[241] latius disputandum est de ui / causae, id est aua/ritiae siue / libidinis; / quatenus si

---

215 aliqua || contrarietate *BPKF*, aliq(uam) 9t(ra)rietate(m) *M*
216 destruitur *KMF*, distru/itur *a.c. B*, dis||truitur *P*
217 Is *BF*, his *P*, Is *p.c. et* his *a.c. K*, His *M*
218 a te *B*, ante *P*, a tanto *KMF*
219 liberatur *i.t. et s.l.* -s *B*, lib(er)atus *F*, lib(er)at(ur) *PKM*
220 ditatus *BPKF*, ditatis *M*
221 domi *F*, domui *BPKM*
222 te *BPMF*, *om. K*
223 cedes *KMF*, cedis *a.c. B*, cedis *P*
224 `ego´ *B*, *om. PMF*
225 fui *B*, fuit *PKMF*, fui *p.c. et* fui[t] *K*
226 potui *B*, potuit *PM*, potui[t] *K*
227 ¶ A causis *i.m. F*
228 ducitur *BF*, d(icitu)r *PK*, d(icitu)r *a.c. K*
229 consuetudine *BPKM*, c(on)suetudini *F*
230 quae *BKMF*, qua *P*
231 terentius *KM*, terrentius *BPF*
232 nihil *om. BPKMF*
233 dudum *BKMF*, duidu(m) *B*
234 abs te *KBM*, absit *P*
235 faceres *KF*, facere *B*, faceret *PM*
236 sollicitat *B*, solicitat *P*, solet *K*, sollicitet *M*, solitu(m) e(st) *F*
237 fit *BKMF*, sic *P*
238 quoq(ue) *BKMF*, quodque *P*
239 adulterii *PKMF*, ad/ulteri *B*
240 parricidii *KMF*, paricidii *B*, parcidii *P*
241 tum *BPF*, `c(um)´ *KM*

causa[242] turpis // ui/deatur, res quoque inhonesta uideatur, // ut qui[243] lu/cri / faciendi causa uenit [[in[244] templum]], sacrilegus est. / Non / enim res / malefici/um facit / sed causa faciendi, nec[245] / exitu[246] sed conatu[247] ma/lefacta[248] existimantur. /

[Ab effectis]

¶ [249]Ab ef/fectis argumen/tum / est, cum ex his[250] quae facta sunt, / aliquid appro/batur, ut Virgilius (*Aen. IV.13*): // "De`ge´neres animos timor argu/it[251]". / Nam timor / est causa, / ut degener [sit[252]] / animus; quod timoris / est[253] ef/fectivum. Effici/entia sunt quae [uel[254]] ui[255] sua aliquid conficiunt, /// ut ignis incen//dium; uel sine quibus effici[256] non potest aliqua / res, u`t´[257] naues sine /// trabibus. Efficientia alia sunt ne/cessaria, / alia non. Huic [[[`loco[258]´]]] effi/cientium[259] / cau/sarum iunctus[260] locus / est, effectus a[261] causis[262], id est / euentus. / Ut enim / causa quid sit ef/fectum / indicat, sic / effectus quae[263] fuerit causa de/mons/tra`t´, ut fumus ignem[264]. / Et / ideo Cicero / loco causarum efficien//tiam[265] posuit, euentum uero / locus[266] effectorum, ut si[267]

---

242 causa turpis *K*, causa t(ur)p(is) q(ui)s *M*, causat(ur). p(ropri)u(m). q(ui)d priu(s) *F BP*
243 qui *BPMF*, quia *K*
244 in templum *BPK*, *om. MF*
245 nec *BKMF*, nex *P*
246 exitu *BKF*, exititui *P*, exutui *M*
247 conatu *BKMF*, quo/natu *P*
248 malefacta *BKMF*, malefacta(m) *P*
249 ¶ Ab effectis *i.m. F*
250 his *PKMF*, is *B*
251 arguit *KMF*, `o´stendit *BP*
252 sit *BKF*, sic *P*, *om. M*
253 est effectivum] affectiuu(m) e(st) *BPK*, effectu(m) e(st) *MF*
254 uel *PKMF*, *om. B*
255 vi sua] sua ui *BPKMF*, sua ui[m] *K*
256 effici *PKMF*, effeci *B*
257 ut naues *KMF*, unaues *a.c. B*, unaues *P*
258 `loco´ *BKF*, *om. PM*
259 efficientiu(m) *BK*, efficie(n)tia *PM*, efficientiae *F*
260 iunctus *KF*, iuntis *BP*, iuncti^s *M*
261 a] e *BPK*, et *MF*
262 causis *BPKM*, causa *F*
263 quae *BKMF*, qui *P*
264 ignem *BPKF*, i(n) igne(m) *M*
265 efficientiam] efficienia *BPKMF*

quem /// insolentem / probaueris[268], dicas / etiam arrogantem [[[`#*futurum[269][270]. / Ita [[per[271]]] eventum, id est effectum, insolentiae arrogantiam*]] probas#´]; / arrogantiae[272] vero causam, id est effici/entiam, inso/lentiam. /

[A comparatione]

¶ [273]A[274] comparatione argu/mentum ducitur[275], quando per col|**K105v**|lati/onem[276] / personarum siue / causarum sententiae / raito confir/matur. Et semper au/gen/dae / rei studet conparatio, fitque tribus / modis: a maiore[277], / a minore[278], a pari. ///

¶ [279]A maiore[280], hoc modo, / ut[281] Virgilius[282] (*Aen. VII.335*): "Tu / potes unanimes[283] a`r´mare in praelia // fratres". / Ergo qui in fratribus / hoc potes[284], quanto magis / in aliis. |**M16v**| Item / a maiore[285]: si ad/ulterum / occidere `licet[286]´, [[[*licet[287][288]]] / et loris[289] cede`re´.

A minorum / conparati/one, ut `si´ fu/rem noctur/num occidere licet*], quid[290] / latronem? ¶ [291]Item a minore[292]: / Si exi/guae

---

266 locus] loco *BPKMF*

267 si que(m) *KMF*, siquidem *BP*

268 p(ro)baueris *BPKF*, p(ro)bab(er)is *M*

269 *futurum - arrogantiam* *om. PM*

270 #futurum - probas# *s.l. K*, *om. F*

271 per *om. BK*

272 arrogantiae - insolentiam, arrogantiae causa est insolentia *Al.*] arrogantiae / uero causa id e(st) / ef/fici/entia[[(m)]] inso/lentia (insollentiam *PM*) e(st) *BPKMF*

273 ¶ A comp(ar)atio(n)e *i.m. F*

274 A comparatione *BPKF*, Ad 9p(ar)atione(m) *M*

275 ducitur] dicitur *i.t. et s.l.* -v- *B*

276 collationem *PKMF*, collecti/one(m) *B*

277 maiore] maiori *BPKMF*

278 minore] minori *BPKMF*

279 ¶ a maiori *i.m. F*

280 maiore] maiori *BPKMF*

281 ut + in *BPK* (in *om. M*)

282 Virgilius] uirgilios *i.t. et s.l.* -v- *B*, uirgilio *PKM*, uirgil() *F*

283 unanimes *KMF*, unanimas *B*, unanimus *P*

284 potes *B*, pote(st) *F* *BPKM*

285 maiore *P*, malore *i.t. et s.l.* -i- *B*, maiori *KMF*

286 licet] lice[n]t *P*

287 lic& *BK*, *om. PMF*

288 *licet - licet* *om. F*

289 loris, dolis *M*

290 quid *BPKM*, q(ua)nto magi^s *F*

pe/cuniae causa / peccare / non dubitabit[293], `quid´ / cum illi maius esset[294] propo/situm |*P*25ra|/ lucrum? Certe non abstinuit. /

¶ [295]A[296] parium conpara/tione, ut Vir/gilius (*Aen. X.81-82*): / "Tu potes[297] / Aeneam[298] / manibus subducere Graium: Nos ali/quid Ruti//los[299] contra / iuuisse[300] / nefandum est?" Item a pari: Si quis / neget[301] cedem / a se [[[[[esse[302]]]]]] factam, eo / quod non ipse / percusserit, di/citur[303] / ei nihilum[304] |*B*40rb| [[inter]]esse[305] utrum auctor quis fu/isset caedis an ip/se / percusserit, / quia[306] ex utroque in eundem / exitum[307] `scelus´ ue/nerit. //

[129A] Quaedam / enim similitudines euangelicae a pari / dicuntur, / quaedam a cont`ra´/rio[308]. /

Quae uero a pari, / his uerbis // iu`n´gi possunt: Sicut istud, sic[309] et il/lud[310]. Sicut de seruo, / qui / dimissus / a / domino suum[311] suffocauit conseruum, // dici / potest: sicut dominus hui`c´[312] seruo[313] nequam non di/mi/ten/ti[314] con/seruo / suo fecit, sic pater uester[315]

---

291 ¶ A minori *i.m. F*
292 minore *BP*, minori *KMF*
293 dubitabit] dubitauit *BPKMF*
294 esset *BKMF*, e(st) *P*
295 ¶ A pari *i.m. F*
296 A pariu(m) *BPK*, Appariu(m) *M*, A pari u(er)o *F*
297 potes *BKMF*, pones *P*
298 aeneam *PK*, enean *B*, enea(m) *MF*
299 Rutilos contra] contra rutulos *BPKMF*
300 iuvisse nefandum] iuuasse nefandu(m) *BKMF*, iuuas senefandu(m) *P*
301 neget *BPKM*, negau(er)it *F*
302 esse, *om. BPKMF*
303 dicitur] dicetur *BPKMF*
304 nihilum] nihil *BPKM*, nich()l *F*
305 interesse *BPK*, e(ss)e *MF*
306 quia *BPKM*, q(ui) *F*
307 exitum] exiciu(m) *BK*, exsitium *p.c. et* excitium *a.c. B*, ex triu(m) *M*, exitiu(m) *F*
308 cont`ra´rio *BKF*, contraria *PM*
309 sic et *BPKM*, sic(ut) *F*
310 illud *PKMF*, aliud *B*
311 suu(m) *BP*, suo *KMF*
312 hui`c´ *BKMF*, hui *P*
313 seruo *KMF*, serue *i.t. et* -o *s.l. addid. B*, serue *P*
314 dimittenti *BKMF*, dimitten/di *P*
315 uester *BPKF*, n(oste)r *M*

caelestis faciet[316] / uobis. / Et reliqua. Item de fene/rato/re[317] qui, cum / duobus de/bitoribus / donauit[318] quod debebant[319], ab eo / plus dilectus est // cui plus / donauit. Et de homine[320] / qui habebat duos / filios, // maiorem in agro sibi pro/pinquantem, minorem in longin/quo / lu/xurian/tem[321], `et´ innumerabilia huius/modi. De his / [[enim[322]]] / quantum simi/lia[323] [sunt[324]], ducitur[325] intellectus eius rei, cui // adhiben/tur, / insinuandae. /[326]

His uerbis iungi possunt: // Si istud, quanto magis et illud[327], **|*F*24r|** ut[328] / ille, qui non prop/ter amici/tiam, / sed ut[329] taedio careret, iam do`r´miens excita**|*K*106r|**tur, / ut[330] // tres panes accommodet[331][332]. / Si enim ille molestia / conpul/sus dedit, / quanto magis Deus[333], / qui suo`s´[334] seruos / diligens / hor/tatur, ut petamus[335], / dabit bona petentibus / [se[336]]? Item uilicus[337] // iniquitatis, qui falsatis / ciro/graphis[338] / prouidebat sibi / et laudatus est `a´ domino suo; hoc / argumen/to / conclu/dendus[339] est: si lauda/ri potuit / [ille[340]] a domino, qui fraudem // faciebat, quanto am/plius

---

316 faciet] faciat *a.c. K*
317 feneratore] fenestore *a.c. B*
318 donauit *BPKM*, debitu(m) *F*
319 debebant *BPKM*, deb(er)ent *F*
320 homine *KMF*, homini *a.c. B*, homini *P*
321 luxuriantem *PKMF*, luxoriante(m) *B*
322 eni(m) *BPK*, *om. MF*
323 similia *BPM*, fami`lia´/ria *i.t. et s.l.* (ve)l similia *K*, familiariu(m) *F*
324 sunt *BPKM*, *om. F*
325 ducitur *BPK*, dicit(ur) *M* *F*
326 insinuandae / + Quae `svnt a c(on)trario *K*
327 illvd] illid *a.c. B*
328 ut ille *PKF*, utile *B*, ut i(n) illo *M*
329 ut taedio *BPK*, uite diu *M*, ut uitae tedio *F*
330 ut tres *BPKF*, uti *M*
331 accommodet *BPKF*, (et) 9mod(et) *M*
332 accommodet + `amido suo´ *K*
333 d(eu)s *BPMF*, d(omi)n(u)s *K*
334 suo`s´ seruos *BPKF*, seruos suos *M*
335 petamvs *K*, putamus *a.c. B*, putamus *PM*, petam(us) *F*
336 se *BKMF*, *om. P*
337 uilicus *BPK*, uillic(us) *MF*
338 cirographis *B*, cyrograhis *P*, cirografis *KM*, cyrog(ra)fis *F*
339 concludendus *BPKF*, 9cludendu(m) *M*
340 ille *BPKM*, *om. F*

/ placeant[341] Domino Deo, qui praecepta // insti/tuta[342] / fideliter agunt[343]. Sicut etiam de iudice iniqui/tatis, // qui inter/pellabatur a uidua, conparati/onem duxit[344] // ad iudicem [Deum[345]], cui[346] nul/la ex parte / iudex iniquus // conferendus est. ///

EXPL(ICIT) LIBER DEFINITIONVM AC TOPICORVM **|*M*f.16v finit|**

EXPLIC(IT) ***|F finit|***

`¶ ii.´ ¶ DE PERIHERMENIIS / (Alcuinus, cap. XVI)

[131A] Periermeniae dicuntur / quasi de[347] interpretatione. / [132A] ¶ Omnis quippe / res, quae una est / et uno[348] significari ser/mone poterit, aut per nomen / aut / per uerbum demonstratur. / [133A] Per nomen substantia omnium / rerum signi/ficatur, ut 'homo'. / Per uerbum actio uel pas/sio cuiuslibet `r´ei ostenditur, // ut 'homo currit' 'homo **|*P*25rb|** uritur'. Quae duae partes / orationis inter/pretantur totum, / quicquid mens `con´ceperit / ad loquendum, [134A] id est in/tellexe/rit. Omnis enim locu/tio[349] mentis est int`e´rpres, quia quod / mens / intellegit, / elocutio[350] interpretatur per catafasin / uel apofasin[351], / [*Cf.* 135A] hoc `est´ per / affirmationem[352] ut 'homo currit', / uel per negationem / ut 'homo non cur/rit'.

[136A] In septem species / praedictus[353] / philosophus[354] eas diuidit, id est nomen / et uerbum, / orationem, / enuntiationem, affirmationem[355], negationem, // contra/dictionem.

[139A] Nomen est uox significatiua secundum **|*B*40v|**/ placitum sine tempore / diffinitum[356] aliquid significans / in no/minatiuo casu cum

---

341 placeant *BPK*, place(n)t *MF*
342 instituta *BP*, iusti/ciae *KMF*
343 agunt *BPF*, agunt[ur] *K*, agia(n)t(!) *M*
344 duxit *BPM*, dix(it) *KF*
345 deum *BPKM*, *om. F*
346 cui nulla *BPKF*, c(um) illa *M*
347 de interpretatione, interp(re)tationes *K*
348 uno] una *a.c. B*
349 locutio *K*, loqutio *BP*
350 elocutio *K*, eloqutio *BP*
351 apofasin] apafasin *i.t. et s.l.* -o- *B*
352 affirmatione(m)] adfirmatione(m) *i.t.*, *et s.l.* -f- *B*, adfirmatione(m) *PK*
353 p(rae)dictus *K*, praedict`i´us *B*, p(rae)dictius *P*
354 philosophus] philofus *i.t. et s.l.* -soph- *B*
355 affirmtione(m)] adfirmatione(m) *i.t. et s.l.* -f- *B*, adfirmatione(m) *P*

‘est’ et ‘non est’, / in obliquis casibus nil[357], / cuius / `nulla´ pars est signifi`c´atiua[358], ut ‘Socrates’. /

Nomen est / uox / significatiua. Nam omne nomen aliquid signi/ficat, /|*K*106v| uisibile uel inuisibile, substantiale uel accidens. // [140A] Omnis enim natura, / quae est, substantia dici potest, / ut / ‘homo’. Et omni igitur naturae[359], / praeter Dei sol`i´/us, aliquid / accidens[360], ut homini in corpore color, // in animo[361] discipli/na.

[142] Secundum placitum est, id est / secundum conpositionem // singularum gentium[362]. Nam / res eaedem[363] omnibus gentibus sunt, / nomina / uero diuersa[364] / et secundum placitum inponen/tium conposita, ut auri // eadem natura est apud Grecos et / Latinos, dum illi / `hoc´ krison nomi/nant, `isti´ aurum. //

[143] Sine tempore, / quia nomen tempus non attrahit[365], sicut uerba /// faciunt. [144A] Omne enim nomen in nominatiuo / casu cum uer/bo substantiali[366] / ‘sum’ aliquid certum / significat in adfir/matione uel negatione, / ut ‘homo sum’ / `‘homo[367] es’ ‘homo´ est’ / ‘arbor non sum’ ‘non / es’ ‘non est’. In obliquis uero casibus nil[368] / certum / significat / nisi a`d´ditis aliis partibus ad plenam // significationem, ut ‘hominis / istius est[369] liber’, ‘isto[370] / uel huic / homini da[371] hunc[372] librum’, `uel´ ‘hunc ho/minem / legere fac / librum istum’, et[373] ‘ab homine li/brum istum didici[374]’.

---

356 diffinitum *P*, difinitu(m) *B*, definitiuu(m) *K*
357 nil *seu* ni(hi)l *B*, nihil *PK*
358 significatiua + `separata´ *K*
359 naturae *PK*, natura e(st) *B*
360 accidens + e(st) *K*
361 animo *B*, anima *PK*
362 gentium] gestium *a.c. B*
363 eaede(m) *BK*, eadem *P*
364 diuersa *BK*, diuerso *P*
365 attrahit] adtrahit *i.t. et* -t- *s.l. addid. B*, trahit *PK*
366 substantiali *K*, substantiale *a.c. B*, substantiale *P*
367 homo es] homines *a.c. BP*
368 nil *BK*, nihil *P*
369 est liber *BP*, liber est *K*
370 isto] isti *BP(?)*, iste *K*
371 da *K*, ad *a.c. B*, ad *P*
372 hunc *K*, hanc *a.c. B*, hanc *P*
373 et] ut *a.c. B*, ut *P*, (ve)l *K*
374 didici *BK*, dici *P*

[145] Cuius // nulla pars est significa/tiua separata. Nam 'Socrates' / trisyllabum[375] / nomen / est, separatis uero singulis syl`l´abis / `nil[376]´ per se / significat, nec 'so' / nec 'cra[377]' nec 'tes'. [146C] Num / non 'domus', / si diuiditur in duas syllabas, / id est 'do' et 'mus', // significat tamen aliquid[378] et talia innume/rabilia? / [146A] Signi/ficat[379] enim. Sed nil[380] ad prioris no/minis significationem pertinet // secundi[381] nominis / significatio. Nam mus animal est per se, et **|*P*25va|** 'do[382]' uer/bum / aliquid actionis significans, sed utrorumque[383] / signi/ficatio nil a`d´ / domum[384] significandam pertinet. /

[147C] Qualiter in / conpositis nominibus, ut est / 'hircoceruus[385]', qui / Grece 'trage/laphus' dicitur? Num non ideo / hircoceruus[386] / uidetur dici, quia / quandam[387] si/militudinem habet cerui, quandam **|*K*197r|** hirci[388]?

[147A] Cer/te[389] fi/eri potest, ut ideo dicatur. Sed si hircoceruum / nomino, // quod animal tunc intelligi`s´ me sig/nificare, `uel´ hircum / uel ceruum?

[148C] Nec hircum nec / cer/uum, sed illud animal / quod eo solet nomine sig/nificari[390]. [148A] Et ideo nihil / illud[391] / nomen separatum signifi**|*B*40vb|**cat quod `ad´ primam naturam per/`ti´neat / quam primo significare / inci`pi´ebat.

<Definitio verbi>

---

375 trisyllabum *K*, trisillabu(m) *B*, trysyllabum *P*
376 nil + [eni(m)] *B*, nihil enim *P*
377 cra] cra[t] *K*
378 aliquid *BK*, aiquis *P*
379 Significat] sifinificat *a.c. B*
380 nil *BP*, ni`hil´ *K*
381 s(e)c(un)d(u)i] s(e)c(un)d(u)m *a.c. K*
382 do *K*, di *a.c. B*, di *P*
383 utroru(m)q(ue)] utroru(m) quae *a.c. K*
384 domu(m)] domiu(m) *a.c. K*
385 hircoceruus *BK*, hyrcoceruus *P*
386 hircoceruus *BK*, hyrcoceruus *P*
387 quanda(m) *BK*, quanda *P*
388 hirci *K*, hirco *a.c. B*, hirco *P*
389 Cer/te] [f] Cer/te *B*, facte *P*, forte *K*
390 significari *K*, significare *a.c. B*, significare *P*
391 illud *BK*, aliud *P*

[149] `¶ DE VERBO´ Uerbum est / uox significatiua / secundum placitum, / `cum´ tempore, diffini/tum[392] aliquid significans et accidens. / [150A] Nam / omne uerbum / certam significat actionem et passionem, / ut ‘uideo’ uel ‘uideor’. // Et cu`i´libet substantiae illa actio / uel passio solet accidere[393], / utputa / `h´omini uidere / uel uideri.

[151C] Si omnia uerba actum / uel passionem sig/ni/ficant[394], [*unde[395] alia dicuntur neutralia[396]?*]

[151A] Non ideo / quod unam ex his non / ha/beant significationem, sed / quia[397] uniformiter semper `pro´fe/runtur, / id est uel actum solum[398] / ut ‘manduco’ ‘curro’, uel passi/onem ut ‘uapulo’ / ‘ue/neo’. Sed[399] `haec´ alias.

<Definitio orationis>

[152] ¶ `DE ORAT(IONE)´ Oratio est congrua / partium / ordinatio, perfectam se`n´ten/tiam demonstrans, / cuius par/tium aliquid separatum significa/tiuum est.

[153A] Plena / ora/tio[400] est ‘Virgilius Aen`e´adas cecinit’. ‘Virgilius’ igitur / `et´ / ‘Aenea/das’[401] ‘cecinit’ haec tria separata aliquid / per se signifi/cant: ‘Virgilius’ homi/nem, ‘Aeneadas’ gentem, / ‘cecinit’ / actum.

<Definitio enuntiationis>

[154A] `¶ ENVNTIAT(IO)´ Enuntiatio est oratio ueri / uel falsi / significatiua. /

[155A] Principales [sunt[402]] species orationis, / secundum dialecti/cos[403], qui`n´que[404]; / sed haec sola, id est enuntia/tiua, `uerum aliquid uel falsum / significat, ut ‘homo est’ / uel ‘homo non est’, ‘Socrates´ disputat’ / ‘Socrates non / dis/putat’. Horum enim unum uerum

---

392 diffinitum *BP*, definitu(m) *K*
393 accidere *K*, accedere *a.c. B*, accedere *P*
394 signi/ficant] signi/ficans *a.c. B*
395 *unde - neutralia* *om. P*
396 neutralia] naturalia *i.t. et s.l.* neut- *addid. B*
397 quia uniformiter] s(cilicet) ideo neut(er) d(icu)n(tu)r *s.l. K*
398 solum + `significant´ *K*
399 Sed *K*, sub *BP*
400 ora/tio e(st)] ora/tione(m) *a.c. B*, oratione(m) *P*
401 aeneadas + `&´ *K*
402 s(unt) *BP*, *om. K*
403 dialecticos + s(un)t *K*
404 qui`n´que *BK*, .v. *P*

esse / necesse est, id est aut / Socratem[405] dis/putare [*aut[406] socratem[407] non disputare*]. / Et in hac sola[408] specie / philoso/phi[409], qui de ueritate[410] rerum / uel falsitate disputauerunt, / omnes suas posue/runt contro/uersias.

[156] Num[411] et illae aliae / species quattuor a`d´ dia/lecticos / non pertinent, sed ad / grammaticos. [157A] Est enim quae/dam species orationis **|*K*107v|** in/terrogatiua, ut ‘<a> quo te, / Moeri[412], pedes?’ et ‘qua[413] uia ducit / in urbem?’ Est / quoque / quaedam species orationis impe/ratiua: ‘uade’ ‘age’ ‘nate[414]’ / ‘uoca / zephyros[415]’ et ‘labere pennis[416]’. **|*P*25vb|** Est etiam quaedam / orationis species deprecati/ua, ut ‘Iuppiter[417] est/o[418] pius, / praecibus si flecteris ullis’. Est etiam [et[419]] species quaedam /// orationis uocativa, ut ‘huc ades[420], o Meliboee[421]’. Sed / nulla harum / specierum / aliquid uerum uel falsum / significare potest, sed / sola enuntiatiua aliquid // ueritatis uel falsitatis ostendit. /

[158A] Affirmatio[422] est / enuntiatio alicuius de / aliquo[423] ut ‘Socrates / est[424]’, / uel alicuius de aliqua re[425] ut ‘caelum uolubile est’. //

`159A. Negatio / est alicuius ab aliquo[426] ut ‘Socrates non est’, [uel[427]] alicuius de(!) aliqua / re[428] / ut ‘caelum uolubile non est’.´ /

---

405 socrate(m) *PK*, socraten *P*
406 *aut - disputare* *om. P*
407 Socrate(m) *K*, socraten *B*
408 sola specie, specie sola *K*
409 philosophi *P*, philosophy *B*, phylosophi *K*
410 ueritate *P*, uanitate *B*, uaeritate *K*
411 Nu(m) *BP*, Nam *K*
412 meri *K*, [mou]eri *B*, moueri *P*
413 qua uia ducit *BP*, quo uia ducit? *K*
414 nate *BK*, natae *P*
415 zephyros *B*, zeppyros *P*, zephiros *K*
416 pennis *BK*, poena(m) *P*
417 iuppiter *K*, iopiter *i.t. et s.l.* -v- *B*, iopiter *P*
418 esto pius, omp()s *K*
419 et *BP*, *om. K*
420 ades *BK*, cades *P*
421 Meliboee] meliboe *B*, melibe *P*, m[i]libaee *K*
422 Affirmatio *K*, Adfirmatio *i.t. et s.l.* -ff- *B*, adfirmatio *P*
423 aliquo] alico *a.c. B*
424 e(st)] -------- *a.c. B*
425 re] rem *a.c. B*
426 aliquo] alico *a.c. B*
427 uel *PK*, *om. B*

[160A] Contradictio est affirmationis[429] et negationis // oppositio, ut 'Socrates disputat' 'Socrates / non disputat'. //

|*M*31r|
`¶ iii ¶ DE ARGVMENTIS´ (Alcuinus, cap. XII)

[97A] Argumentum / est rei dubiae affirmatio[430]. Et[431] constat / **|*B*41ra|** ex annutiatione[432]. / [98] Annunti`ati´o[433] est / oratio uerum uel // falsum significans, in nominatiuo casu cum 'est' et 'non // est', / ut 'homo / est'[434] 'homo non est'.

[99] In aliis[435] casibus nil[436] / verum signifi/cat[437] addito[438] / 'est' uel 'non / est', nisi[439] addan/tur aliae partes, / ut hominis est, ut mortalis sit [[[[et[440]]]]] / ra/tionalis[441]. / Item homini[442] est risus / propri/um accidens, Ita et in ceteris // casibus.

[100**]** Scio cum dico / 'homo est' uel 'homo non est', uerum esse / uel falsum. Sed cum /// dico 'homo' uel[443] 'non homo', 'homo' [[[[enim[444]]]]] nomen / est, [[[*sed[445] quid sit 'non homo' velim ut[446] dicas.

A. 'Homo' nomen est*]]], ut[447] dicis. / 'Non homo' infinitum / nomen [[[[est[448]]]]]. Hominem enim ne/gas, / nec tamen quid / sit ostendis.

---

428 re *K*, re[m] *BP*
429 affirmationis *K*, adfirmationis *i.t. et s.l.* -f- *B*, adfirmati/onis *P*
430 affirmatio *KM*, adfirmatio *i.t. et s.l.* -f- *B*, adfirmatio *P*
431 et constat *BPK*, 9stans *M*
432 annutiatione] adnutione *a.c. B*
433 Annunti`ati´o *KM*, Adnuntia`tio´ *BP*
434 est + (et) *M*
435 aliis] ceteris *BKM*, ceteri[**]s *P*
436 nil *BK*, nihil *PM*
437 significat] significans *BPKM*
438 addito *BPK*, additio *M*
439 nisi + si *BP*
440 et] *om. BPKM*
441 rationalis + uel non e(st) *BPKM*
442 homini] omni *a.c. B*
443 u(e)l] & *a.c. B*
444 enim, *om. BPK*
445 sed - est, *om. BP*
446 ut, *om. Ba*
447 ut dicis *BPM*, cum dico *K*

[101A] Aliae igitur [sunt[449]] // propositiones / argumentorum uniuersales, / aliae particulares, a/liae / sin/gulares, aliae / indiffinitae[450].

[1-2A] Universales sunt, [ut[451]] 'omnis homo ius/tus // est' uel 'omnis homo iniustus est'. Parti/cula/res[452], ut / 'quidam homo iustus est' / uel 'quidam[453] homo / iniustus est'. / Singulares[454], ut 'Homerus[455] iustus est' / uel / 'Ho/merus[456] iniustus est'. / [*Indi`f´finite[457][458], ut 'homo iustus / est' uel 'homo iniustus **|*K*108r|** est'*].

[103A] Hae / enim sunt [simplices[459]], / et appellantur categoricae[460], id est praedicati/uae, [104A] // quia homo substantia est, iusti/tia accidens / et praedicatur[461] / de homine. [105A] / Sunt enim duo [nomina[462] / et] duo termini, et / terminus maior / de termino / minori[463] / praedicatur. [106A] / Iustitia enim de homine praedi/catur, et homo est minor ter//minus. / Non enim / de solo homine, sed[464] de Deo et angelis ius/titia praedi/catur[465]. / [Et[466]] ideo maior terminus iustitia[467] est / quam // homo, quia latius patet[468]. Et / [homo[469]] subiectus est / iustitiae, / et minor terminus subiectus dici/tur. Ma/ior, quia[470] / latius uadit, / praedicatus[471] [ter/minus[472] dicitur].

---

[448] est, *om. BPKM*

[449] sunt *BK*, *om. P*, *post* argumentorum *infra M*

[450] in`de´finitae *KM*, diffinite *B*, indefinite *P* *B*

[451] ut *BPK*, *om. M*

[452] Particulares *BKM*, p(ro) particulares *P*

[453] quida(m) *BPK*, aliq(ui)s *M*

[454] Singulares + sunt *K*

[455] homerus *BKM*, homo erus *P*

[456] homerus *BKM*, [h]omerus *P*

[457] Indefinitae *K*, Indi`f´finite *BP*

[458] *Indiffinite - est* *om. M*

[459] simplices *BPK*, *om. M*

[460] cahegori`c´ae *BKM*, cathagoricae *P*

[461] praedicatur *BKM*, p(rae)dicator *P*

[462] nomina & *BPM*, *om. K*

[463] minori] minore *BPKM*

[464] sed + `(et)´ *M*

[465] p(rae)di/catur *BKM*, p(rae)dicator *P*

[466] & *BPK*, *om. M*

[467] iustitia est] est iustitia *BPKM*

[468] patet] uadit *BPKM*

[469] homo *BPK*, *om. M*

[470] quia] quae *a.c. B*, quae *P*, qui *KM*

[471] p(rae)dicatus *i.t. et s.l.* -tiuus *B*, p(rae)dicatus *PKM*

[108A] Nonne lux accidens est cande/lae, |*P*26ra| et / candela / substantia est? [109A] [473]Sunt enim aliae / propositiones argu/mentorum / ypotheticae[474], / id est conditionales. / [110A] Quibus conditio[475] / aliqua / supponitur[476], et / sunt duplices, hoc modo, ut 'omnis / ho/mo si bonus est, iustus est', ita / tandem[477] / iustus est ho/mo, si bonita/tem[478] [[habet[479]]]. Item[480] 'caelum si rotundum est, uolu/bile est'[481], [111C] / necesse est, // ut priora repetam, unum ter/minum maiorem esse, alterum / minorem. [111A] Non, qui/a / saepe accidit / aequales esse terminos, / ut 'homo / risibilis est'. Nam alia natura / risibilis non est, / nisi ho/mo; nec latius / risibilis[482] uadit [[[[extenditur[483]]]]], nisi ad hominem / solum. [112A] // Nam aequales[484] aequaliter circumuerti[485] possunt, / hoc modo[486]: / 'Quicquid homo / est, / risibile est' et 'quicquid |*B*41rb| risibile[487] [est[488]], homo[489] [est[490]]'. / Nec sic[491] `in´aequales[492] circum/uerti[493] possunt, / ut quicquid homo / sit, iustum [[[`sit[494]´]]], / uel quicquid iustum [est[495]], // homo [est[496]]. [113C] Nam quae/libet res[497]

---

472 terminus dicitur *BPK*, *om. M*
473 ¶ ypothetic(ae) *i.m. K*
474 ypotheticae *BKM*, ypotetice *P*
475 conditio aliqua *P*, c(on)dicio aliqua *K*, condictio aliqua *B*, aliqua conditio *M*
476 supponitur] subponitur *a.c. B*, subponitur *PKM*
477 tandem *K*, tamen *BPM*
478 bonitate(m) *BP*, bonus e(st) *K*, bonitas est *M*
479 habet, *om. BP*
480 Item] J[n]te(m) *B*
481 est + ita tandem / priora ... *et s.l.* caelum uolubile est, si rotundum est; Necesse est vt *K*
482 risibilis *BPK*, risibile *M*
483 extenditur, *om. BPKM*
484 aequales *BPK*, equa *M*
485 circumuerti *BPK*, 9u(er)ti *M*
486 homo: [no]mo`do´ *B*
487 risibile] [in]risibile *K*
488 e(st) *BPK*, *om. M*
489 homo + [n(on)] *K*
490 e(st) *BPK*, *om. M*
491 sic *PKM*, si *B*
492 inaequales *BM*, `in´aequales *K*, equales *P*
493 circumuerti *BPK*, 9u(er)ti *M*
494 `sit´ *K*, *om. BPM*
495 est, sit *BPK*, *om. M*
496 est, sit *BPK*, *om. M*

`h´is argumentis con/firmari potest aut / destrui, [113A] / hoc / modo: Si omni / homini recte loqui bonum [[[`est[498]´]]], `tum[499]´ gramma/tica // bona est. Nulli dubium est quin rec/te loqui bonum est, / utique[500] // grammatica bona est, quia rectiloquium[501] / sine grammatica[502] / esse[503] // `non´ potest. Item si rusticitas / mala est, utique grammaticam / non legere ma/lum // est, quia omnis homo absque grammati/ca rus/ticus est. Item[504] si omnis **|*K*108v|** sapientia bona est, utique / philo//sophia[505] [[bona[506] est, quia philosophia[507]]] summa sapien/tia / est. Et hii[508] sunt / syllogismi conditionales.

[114] `¶ Paedicat(ivi)´ Praedicati/ui / uero / qui[509] simpliciter uadunt ar/gumenta[510] hoc / modo / [fiunt[511]], ut 'omne iustum honestum, omne / honestum // bonum, / omne igitur iustum bonum'. Haec / enim uniuersalia con/fir/matiua dicuntur, / quia uniuersa/liter concluditur[512] omne iustum / bo/num / esse. Item 'omne iustum honestum, nullum honestum / tur/pe, / nullum / igitur iustum turpe'. Hic enim [ex[513]] uni/uersali / affirmatione[514] transit / ad uniuersalem / ne/gationem, et / confirmat nullum iustum esse turpe. // Item 'quoddam / iustum honestum, omne ho**|*M*31v|**nestum utile, / quoddam / igitur / iustum utile'. Hic particulariter / adfirmat[515] 'quoddam iustum // [*utile[516] est'. Item 'quoddam ius/tum honestum, nullum honestum // turpe, quoddam / igitur iustum non est turpe'. Hic quoque particu/lariter // per negationem

---

497 res *BKM*, rem *P*

498 `÷´ *K*, *om. BPM*

499 tum *BP*, du(m) *K*

500 utiq(ue) *BPM*, Itaq(ue) *K*

501 rectiloquium *BPK*, recte loq(ui) *M*

502 grammatica + [bona] *M*

503 e(ss)e `non´ potest *BPK*, i(m)possibile e(st) *M*

504 Ite(m) *BPM*, Itaq(ue) *K*

505 philosophia *B*, phylosophia *P*, phylosophya *K*, philo/sophya *M*

506 bona est quia philosophia *BP*, *om. KM*

507 philo/sophia *B*, phylosophia *P*

508 hii *BPM*, hi *K*

509 qui simpliciter uadunt *BPK*, q(uorum) simplicia `s(un)t´ *M*

510 ar/gumenta] *scripsit et expunxit K*

511 fiunt *BPM*, *om. K*

512 concluditur] concludit *BPM*, conclud()t *K*

513 ex *BPK*, *om. M*

514 affirmatione *KM*, adfirmatione *i.t. et s.l.* -f- *B*, adfirmatione *P*

515 adfirmat *BP*, affirmat *KM*

516 *utile - iustum* *om. M*

affirmat[517] quoddam iustum*] non / esse / turpe. / Horum[518] enim syllo/gismorum[519] multae sunt / species. Sed haec[520] / ad presens sufficiant ad cognos//cen/dum uniuersales[521] et par/ticulares[522] conclusiones / in adfirmando[523] / et negando. **|*P*26rb|** [115] Nam syl`l´o/gismus con/fici debet ex tribus saepissime mem//bris, ita ut ex / duabus[524] primis propositionibus[525] / tertia con/ficiatur[526] / con/clusio, ut si queratur an castitas[527] utilis sit, // dicamus ‘omnis[528] uirtus / u/tilis est, castitas autem / uirtus est, / castitas igitur utilis est’. Ex utilitate // igitur et uirtute / quod/dam tertium[529] colligitur / et[530] necessario conclu/ditur / ut castitas utilis sit. /

`iiii ¶ De modis definitionvm´ (Alcuinus cap. XIII)

[116A] Diffinitio est oratio / breuis et luci/da eius / rei / de qua quaeritur, naturam ab aliis[531] rebus divisam // propria signi/ficatione / concludens.

[117A] Primum / enim / hanc per inmensum tendi opor/tet, incipientem / a[532] genere[533], dehinc / paulatim currendo per `p´artes **|*B*41va|** de**|*K*109r|**uenire[534] debet ad[535] / id in quo solum est id quod diffi/nitum[536] est, / ut hi[537] qui si/gna for/mant, primo inmen/sum[538]

---

517 adfirmat *i.t. et s.l.* -f- *B*, adfirmat *P*, affirmat *K*
518 Horu(m) *BPK*, ho(m)i(n)e)m *M*
519 sillogismor(um) *K*, syllogismor(um) *M*, syllogismorom *i.t. et s.l.* -v- *B*, syllogismaru(m) *P*
520 haec *BPK*, he *M*
521 uniuersales *KM*, uniuersalis *BP*
522 particularis] particulares *i.t. et s.l.* -i- *B*, particulares *PKM*
523 adfirmando *BP*, affirmando *KM*
524 duabus *M*, duobus(!) *BPK*
525 p(ro)positionib(us) *KM*, prepositionibus(!) *BP*
526 conficiatur *BPK*, efficiat(ur) *M*
527 castitas an utilis sit *BPK*, an o(mn)is uirt(us) utilis sit *M*
528 omnis *KM*, omnes(!) *BP*
529 tertiu(m) *PKM*, tertia *B*
530 et necessario *BPK*, necessarioq(ue) *M*
531 aliis] his *i.t. et s.l.* (ve)l aliis *M*
532 a genere *KM*, agere. / ne *BP*
533 genere + ne *i.t. et s.l.* et *M*
534 devenire] per||uenire *BPKM*
535 ad id *BPK*, adit *M*
536 diffi/nitu(m) *B*, definitum *PKM*

[sibi[539]] deligunt lapidem, dehinc / paula/tim / minuendo / [`et[540] abscindendo´] superflua ad formandos[541] uultus / et / membra perueni/unt. / Sic diffinitio[542] a gerere / incipiens, / depulsa paulatim generalita/te[543] uer/borum ad / proprium demons/`t´ra`n´dae rei cubile tendit / acce/dere.

[118A] Hoc modo[544] homo est / substantia ani/mata rationa/lis morta/lis risus capax. / A[545] la/titudine substantiae [primo[546]] haec incipit / diffi/nitio[547], quia / quicquid naturarum[548] est / sub/stantia dici potest. Deinde / dicit / hominem subs/tantiam animatam[549]; in eo quod dicit anima/tam, / secer/nit eam[550] / ab his quae animam, id est uitam, / non habent. [[In[551]] / eo] quod [dicit[552]] 'ra/tionalis', seg`r´egat / eam[553] ab omnibus rati/o/nem non habentibus. In eo quod / dicit / 'mortalis', diuidit / eum ab angelis qui non / moriuntur. Et / sic peruenit / ad pro/prietatem hominis, / id est 'risus capax', quod solius est homi/nis.

`¶ v. De species definitionvm´ (Alcuinus cap. XIV)

[119] Speices // diffi`ni´tionum[554] quindecim[555] sunt. Sed aliae ex his / ad dialecticos pertinent, / aliae ad / rethores. [120A] `i´ Est enim prin/cipalis / diffinitio[556], quae / subtantiam cuiuslibet / naturae[557] propriae

---

537 hi *K*, hii *BPM*
538 i(n)mensu(m)] i(n)fusu(m) *a.c. M*
539 sibi deligunt] subdeligunt *BPM*, deligunt *K*
540 `et abscidendo´ *BK*, *om. P*, (et) adsci`d´endo *M*
541 formandos *KM*, formando *BP*
542 diffinitio *BPM*, definitio *K*
543 generalitate *BPK*, a gen(er)alitate *M*
544 modo] homo *a.c. B*
545 A latitudine *PKM*, al/titudine *B*
546 primo *BPK*, *om. M*
547 diffinitio *BPM*, defi/nitio *K*
548 naturaru(m) *BPK*, nat(ur)a *M*
549 animata(m) *KM*, animantem *B*, animatu(m) *P*
550 eam] eum *BPKM*
551 In eo *KM*, *lacuna B*, eo *P*
552 dicit *PKM*, *om. B*
553 eam] eum *BPKM*
554 difi`ni´tionum *BP*, diffinitionum *M*, definitionu(m) *K*
555 quindetim *P*, xv *BKM*
556 diffinitio *M*, definitio *K*
557 naturae propriae *BPK*, p(ropri)e nat(ur)e *M*

[demonstra`t´[558]], qua[559] / maxime philosophi[560] utun/tur, ut / homo est animal / rationa/le mortale sensus disciplineque[561] capax. / Haec / enim diffi/ni/tio[562] per species et differentias descendens[563] / [uenit[564]] ad pro/prium / et designat[565] plenissime quid[566] sit / homo.

`ii´ Item est / speci/es diffini/tionis[567] [quae[568]] a[569] notitia dicitur[570], / et[571] rem ali/quam per actum significat, non per sub/stantiam, / ut / homo est[572] quid[573] rati/onale[574] conceptione et exer/citatione / naturali praeest ani/malibus cunctis. Hic enim / actum / homi/nis significat, / non substantiam. Item in Psalmis[575]: beatus uir **|*P*26va|** qui in / le/ge Domini meditabitur die ac nocte. / Hic enim per[576] / actum signi/ficatur[577] quid **|*K*109v|** agat beatus uir.

`¶ iii´ Item est[578] species / diffini/tionis[579], quae qualita/tiua dicitur, quae / quamlibet / personam / per qualitatem designat, ut si quaeratur qualis / sit / homo, / respon/detur[580] ‘homo est qui ingenio ualet, / artibus pol/let, in/ter bonum malumque[581] discernit’. Item / in Psal//mis

---

558 demonstra`t´ *BKM*, *om. P*
559 qua *KM*, quia *BP*
560 philosophi] philosofi *B*, phylosophi *PKM*
561 disciplineq(ue) *BKM*, discipline quae *P*
562 diffinitio *BPM*, definitio *K*
563 descendens *PKM*, discendens *B*
564 uenit *BPK*, *om. M*
565 designat] designauit *BPKM*
566 quid *PKM*, q(uo)d *B*
567 diffinitionis *BPM*, defini/tionis *K*
568 quae *BPM*, *om. K*
569 a *PKM*, ad *B*
570 d(icitu)r *KM*, dicatur *BP*
571 et *BKM*, ut *P*
572 est + [animal] *K*
573 quid] q(uo)d *BPKM*
574 rationale] rationali *BPKM*
575 psalmis *BPK*, fˢ *M*
576 per / actum *PKM*, pactu(m) *B*
577 significatur] significat *BPKM*
578 est species *BPM*, species est *K*
579 diffinitionis *BPM*, definitionis *K*
580 respondetur] respondeatur *BPKM*
581 malumque *BKM*, et malumq(ue) *P*

propheta ostendit / qualis sit Christus, dicendo / ‘Spe/ciosus forma prae filiis hominum, diffusa / est gra/tia in labiis [[tuis[582]]]’. //

`¶ iiii´ Item diffinitio[583] est per differentiam, ut si / queratur / quid / inter regem et tyrannum[584] sit, ad/iec/ta differentia quid / uterque sit, / diffinititur[585] hoc / modo: Rex est pius et modestus, / tyrannus uero // impius / et inmitis[586]. Et[587] in Psalmo[588]: Mutuatur[589] **|*B*41vb|**/ peccator et non soluit[590], iustus / autem miseretur et / tribuit[591]. /

`¶ v´ Item fit[592] diffinitio quaedam per **|*M*33r|** priuan/tiam, ut si quaeratur // quid sit substantia, dicatur[593] quod / neque qua//litas est neque quantitas[594] / neque `aliquod´ accidens. `Hoc / enim / genere´ diffi/nitionis[595]. Et Deus utcunque intellegi potest. // Dum enim // quid sit Deus, nullo[596] modo conprehendere uale/amus, id est / naturam eius, / ut[597] est, nullus ef/fari[598] potest, / [sed[599]] ex eo / quod non est, secundum philosophos[600] de/finien/dus[601] [est[602]], / ut si dicamus ‘Deus[603] / neque corpus est neque animal // neque ullum / elementum neque sensus noster neque intellec/tus // neque aliquid quod ex his / capi possit’.

---

582 tuis *PK*, *om. BM*
583 diffinitio *BM*, diffinicio *P*, definitio *K*
584 tyrannu(m) *PKM*, tirannu(m) *B*
585 diffinitur *BPM*, definitur *K*
586 inmitis *BKM*, mitis *P*
587 Et] ut *BPKM*
588 psalmo, f^s^ *M*
589 Mutuatur *K*, mutuantur *BP*, Mutuabit(ur) *M*
590 soluit *BP*, soluet *K*, s. *M*
591 tribuit *BP*, tribuet *K*, r. *M*
592 fit definitio *PK*, diffinitio fit *B*, fit diffinit(i)o *M*
593 dicatur + Substantia est *BPKM*
594 quantitas + neq(ue) ad aliq(ui)d *K*
595 definitionis *K*, diffi/nitioni *B*, diffinitiones *P*, diffinitio(n)is *M*
596 nullo modo conprehendere *BPK*, comprehendere nullo modo *M*
597 ut *BKM*, id *P*
598 effari *KM*, affari *BP*
599 sed *BPM*, *om. K*
600 phylosofos *B*, phylosophos *PKM*
601 diffiniend() *B*, definiendus *PK*, diffiniend(us) *M*
602 est *BP*, `÷´ *K*, *om. M*
603 d(eu)s *BPM*, e(st) d(eu)s `q(uo)d´ *K*

`¶ vi´ Item quaedam / dif/finitio[604] est per [*indigentiam[605] pleni in eodem / genere, ut / si quae/ratur quid sit quadrans[606], respondetur[607] ‘cui do//drans[608] / deest, ut sit assis’.

`¶ vii.´ Item quaedam diffinitio[609] est / per*] laudem, / ut ‘Dux[610] / est ani/mus, consilium et disciplina[611] / ciuitatis. Et in / Psalmo[612]: Lex / domini inreprehensibilis, / conuertens[613] animas, / testimonium Domini fide/le, sa/pientiam prestans paruulis[614]. /

`¶ viii.´ Item / quaedam diffinitio[615] / est quasi / iuxta rationem, id est cum / maioris / rei nomine minor[616][617] / res ostenditur[618], **|*K*110r|** ut ‘ho/mo est / minor mundus’ et ‘edictum est lex annua’. /// [121] Quae definitio/nes maxime iungendae sunt topicis.

FIN(IT) EXCERTV(M) DE DIALECTICA ALBINI AD KAROLVM REGEM.
/

---

i *Aen.* VIII 147-148
ii *Pro Deiotaro* 15

---

604 definitio *KP*, diffinitio *BM*
605 *indigentiam - per* *om. M*
606 quadrans *K*, quadras *BP*
607 respondetur] respondeatur *BPK*
608 dodrans *K*, do/dras *BP*
609 definitio *K*, diffinitio *BP*
610 Dux] lex *BPKM*
611 disciplina *PKM*, disciplinae *B*
612 psalmo *P*, f^s *M* *B*
613 convertens *PK*, conuertans *B*
614 paruulis *BK*, paruolis *P*
615 definitio *K*, diffinitio *BM*, diffinicio *P*
616 minor *BPK*, minores *M*
617 minor + [e(st)] *P*
618 ostenditur *BPK*, oste(n)dit *M*